

Oproepen en mededelingen

Aanvallende Buizerd brengt tularemie over

Een vrouwelijke jogger van 41 jaar liep een bacteriële infectie met *Francisella tularensis* op nadat ze van achteren door een Buizerd was aangevallen en op het hoofd was geklauwd. Een week later kreeg ze hoofdpijn, hoge koorts (tot 40°) en algemeen onwelbevinden, gediagnosticeerd als ulceroglandulaire tularemie in de regionale lymfeklieren. Enkele weken behandeling met systemische antibiotica volstond om de infectie de kop in te drukken. In hetzelfde gebied in Zwitserland werden meerdere joggers aangevallen door een Buizerd, waarvan er eentje ook tularemie ontwikkelde. Deze bacterie komt van nature voor bij vooral knaagdieren, maar ook bij alle andere diersoorten (inclusief insecten en teken) en in modder en water. Besmettingsroutes gaan via inademen, via de huid, via wonden of door het eten van onvoldoende verhit besmet vlees. Mogelijk droeg de Buizerd de bacterie mee aan zijn klauwen, maar dat bleef onbekend. Voor een infectie is maar heel weinig bacterieel materiaal nodig; de bacterie is behoorlijk resistent, vooral tegen koude. Het laat zien dat daadwerkelijke aanvallen van roofvogels, met verwondingen, niet al te luchthartig opgevat moeten worden. Gelukkig komen aanvallen weinig voor, en verwondingen nóg veel minder. De beste preventie: niet meer joggen!

Bron: Ehrensperger F., Riederer L. & Friedl A. 2018. Tularämie nach Angriff eines Mäusebussards auf eine Joggerin: Ein “One-Health”-Fallbericht. Schweizer Archiv für Tierheilkunde 160(3): 185-188 (met dank aan Han van der Kolk voor de tip).

Recidivist opnieuw gepakt: roof van slechtvalkeieren is lucratief

Handel in vogels en hun eieren is een winstgevende zaak. In 2006 schreven we daar al eens over (De Takkeling 14: 119-129, 2006). In dat stukje kwamen vader en zoon Lendrum voor, boeven die op grote schaal roofvogeleieren hadden geroofd in Zimbabwe en Zuid-Afrika maar in 1984 tegen de lamp waren gelopen. Zoonlief is sindsdien opnieuw in zijn kraag gevat in Canada (2002), in het Verenigd Koninkrijk (in 2010 veroordeeld voor het uit Wales smokkelen van 14 eieren van Slechtvalk, op Heathrow gesnapt waarvandaan hij via Dubai naar Zuid-Afrika wilde; waarde eieren geschat op 70.000 Britse ponden; zijn straf werd overigens teruggebracht van 30 naar 18 maanden gevangenis), in Brazilië (in 2016, gesnapt met vier witte slechtvalkeieren gejat in Patagonië, ter waarde van 64.000 Britse ponden; veroordeeld tot 4,5 jaar gevangenis aldaar maar in januari 2018 verdwenen na op borgtocht te zijn vrijgekomen volgend op een beroep op vrijlating), en opnieuw in 2018 op Birmingham Airport waar het een oplettende schoonmaker was opgevallen dat hij zich verdacht gedroeg in een douche van de Vip Emirates lounge (waar hij telkens naar binnen ging – zonder te douchen – om de conditie van de eieren te checken). Hij bleek 14 eieren van Slechtvalken (naar later bleek afkomstig uit vier nesten in South Glamorgan) in een gordel op zijn buik te dragen, naar eigen zeggen als middel tegen rugpijn! In zijn auto werd een broedmachine en een klimuitrusting gevonden; elders werd nog een tweede broedmachine gevonden. De eieren waren op bestelling geroofd. Het mag duidelijk

zijn: dit zijn criminelen van de eerste orde, die niet wakker liggen van boetes, noch van gevangenisstraffen (die ze bovendien goeddeels ontlopen). De keren dat ze niet worden gepakt wegen ruim op tegen de keren dat ze tegen de lamp lopen. Wat ook duidelijk is: de vrome praatjes van valkeniers en roofvogelhouders dat hun vogels uit kweek afkomstig zijn moeten met een forse korrel zout worden genomen. En die puissant rijke valkeniers in het Midden-Oosten dan, waar de eieren (of jongen) naar op weg zijn? Die helpen de Lendrums van deze wereld aan werk, terwijl ze zelf mooi weer spelen (kijk ons die valken eens goed verzorgen, compleet met uitstekend geoutilleerde ziekenhuizen en gespecialiseerde veterinaire artsen). Jeffrey Lendrum zelf zal ongetwijfeld zijn lucratieve handwerk weer opvatten na de bak te hebben verlaten; zijn voorgeschiedenis maakt dat zonneklaar. De vraag vanuit het Midden-Oosten blijft immers onveranderd groot zolang daar de olie stroomt en geld geen rol speelt. Hij kan bovendien nog een tijdje vooruit, want pas 48 jaar oud in 2018. En reken maar niet dat hij de enige is die eieren en jongen rooft. De wereldhandel in geroofde planten en dieren is fabelachtig van omvang, te vergelijken met de handel in drugs en wapens. Het wordt in stand gehouden door vrijheid-blijheid-overheden en door de consumenten. (Bronnen: zoek via google op Lendrum; o.a. The Telegraph, BBC News, Humane News, <https://raptorpersecutionscotland.wordpress.com>, www.traffic.org/media-news, www.birminghammail.co.uk. Zie verder ook het boek van Tanya Wyatt, 2009. *Green Criminology & Wildlife Trafficking: the illegal fur and falcon trade in Russia Far East*, Lambert Academic Publishing, Saarbrücken. Of anders het hoofdstuk Neppers, in *Mijn Roofvogels* (pp. 193-198).

Afname van Haviken in zuidoostelijk Noord-Brabant

Zoals op veel plekken in het land gaat het ook in zuidoostelijk Noord-Brabant bergafwaarts met de Havik. In 18 territoria werd de laatste 2-4 jaren geen enkele activiteit meer geconstateerd; deze territoria zijn verlaten en kunnen als 'voormalig' worden beschouwd. In 2018 kwamen daar nog eens 4 territoria bij, met in dat jaar voor het eerst geen havikactiviteiten. In datzelfde jaar werd in 9 territoria vroeg in het seizoen nog wel aanwezigheid bespeurd (nest opgebouwd, gezien/gehoord, verse ruipen) maar kwam het niet verder (meestal zelfs geen eileg). Eén nest werd door een Nijlgans overgenomen (en mislukte derhalve). In twaalf actieve territoria bedroeg het aantal jongen op nest 1x 1, 8x 2 en 2x 3 jongen; 1 nest mislukte in de jongenfase. Het Leenderbos, in handen van Staatsbosbeheer, illustreert deze afname treffend: van de in 1995 aangetroffen Haviken resteerde in 2018 nog maar een kwart (afname van 75%, bovendien vrijwel geen broedsucces; slechts 1 paar bracht 2 jongen groot). In deze boswachterij zijn kaalkappen nu het toonaangevende beeld. Elders verdwenen broedplaatsen of werden broedsels verstoord door aanleg van een parkeerterreintje of jachtgerelateerde activiteiten. Opmerkelijk genoeg gaat deze snelle afname gepaard met een aanmerkelijke vermindering van vondsten van plukresten, en al lang geen pluksels meer van konijnen. Er lijken dus meerdere zaken door elkaar te lopen, met een langlopende negatieve uitwerking op Haviken (Bron: Wiebe & Douwe Witteveen, woezel577@gmail.com).